Спортни **МЕСТА ЗА** момичета

ДОКЛАД ОТ ПРОУЧВАНЕ:

НУЖДИ И БАРИЕРИ ПРЕД МОМИЧЕТАТА В ГРАДСКАТА СРЕДА

РАЙОН „ЮЖЕН“, ПЛОВДИВ

BG BE ACTIVE

New European Bauhaus beautiful | sustainable | together

eit Community New European Bauhaus

Funded by the European Union

DESIGN HUB VARNA

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Контекст и цели на проучването 2

2. Методология и профил на участниците 3

3. Честота и модели на използване на публичната среда 4

4. Основни бариери пред момичетата и жените 5

5. Анализ на безопасността:
Парадоксът на възрастта и „условната сигурност“ 6

6. Специфични нужди по възрастови групи (Фокус групи) 7

Група 13-14 години: Социално-спортно пространство 7

Група 17-19 години: Атмосфера и престой 7

7. Експертна гледна точка и системни проблеми 8

8. Визия за „Идеалното място“ и препоръки за проектиране 10

9. Заключение и потенциал за репликация 11

1. КОНТЕКСТ И ЦЕЛИ НА ПРОУЧВАНЕТО

Инициативата „Спортни места за момичета“ (Sport Spots for Girls - SSG) е стратегически проект, насочен към трансформиране на обществените пространства в район „Южен“, Пловдив, в безопасни и приобщаващи зони, стимулиращи физическата активност сред момичетата и младите жени. Проектът е пряко обвързан с ценностите на Новия европейски Баухаус (NEB), интегрирайки устойчивост чрез екологичен дизайн, приобщаване чрез премахване на джендър-ориентираните бариери и естетика като инструмент за социално въздействие.Основните цели на проекта (O1 - O4) включват:

O1: Идентифициране на бариерите и активно ангажиране на общността.

O2: Създаване на концептуален модел за „женски урбанизъм“ и дизайн на активни мебели.

O3: Пилотно трансформиране на две обществени пространства в район „Южен“.

O4: Мониторинг на резултатите и създаване на методология за репликация на национално ниво.

2. МЕТОДОЛОГИЯ И ПРОФИЛ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Проучването базира своите изводи на количествени анкети (214 респонденти) и качествен анализ чрез фокус групи и интервюта с експерти.

Жени/Момичета

95.3%

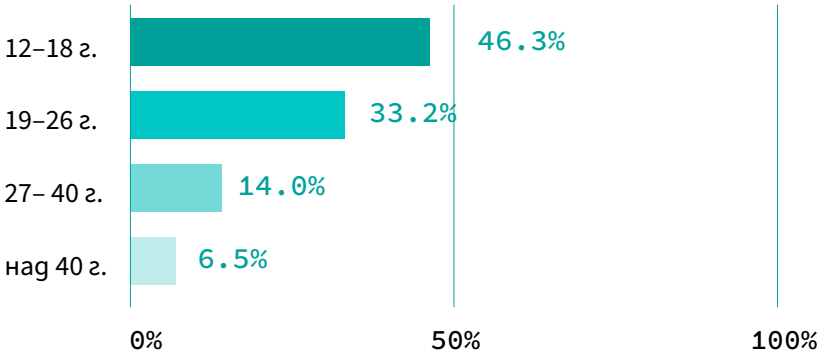
Мъже/Момчета – 4.7%

свързани с район „Южен“

73.8%

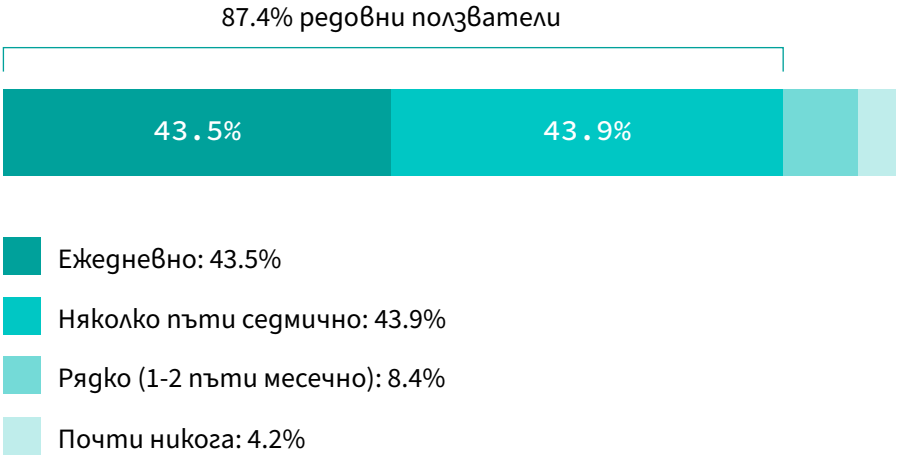
Това гарантира, че данните отразяват належащите нужди на местната общност, а не абстрактни теоретични модели.

Възрастово разпределение

3. ЧЕСТОТА И МОДЕЛИ НА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПУБЛИЧНАТА СРЕДА

Данните потвърждават критичното значение на градската инфраструктура за ежедневието на жените:

Извод: С общ дял от 87.4% редовни ползватели, обществените пространства се явяват основен декор за социалния живот и здравето на жените. Високата честота на ползване корелира с висока степен на критичност към съществуващите дефицити.

4. ОСНОВНИ БАРИЕРИ ПРЕД МОМИЧЕТАТА И ЖЕНИТЕ

Анализът идентифицира структурни и психологически пречки, които превръщат градската среда в транзитна зона, а не в място за престой:

Липса на подходящи съоръжения (46.3%):
Липсата на материален комфорт (пейки, мебели и уреди, съобразени с нуждите и начина на използване от момичета и жени) е водещата причина за избягване на пространствата.

Фокус върху състезателен спорт (36.4%): Насочеността на инфраструктурата към състезателни спортове (футбол, стрийт фитнес) естествено фаворизира мъжете и превръща зоните в своеобразна „мъжка територия“. Това кара момичетата да се чувстват неловко и като „нарушители“ в тези зони.

Липса на време (22.4%):
Социалните роли, свързани с грижата за семейството, изискват пространствата да бъдат максимално достъпни и функционално интегрирани в ежедневните маршрути.

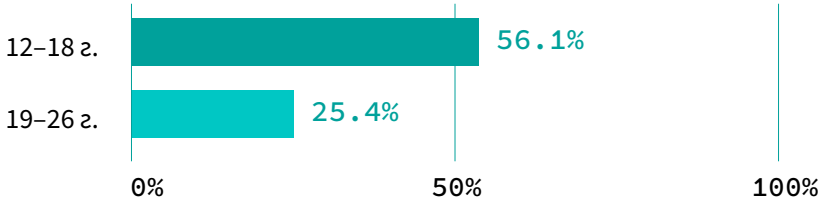

5. АНАЛИЗ НА БЕЗОПАСНОСТТА: ПАРАДОКСЪТ НА ВЪЗРАСТТА И „УСЛОВНАТА СИГУРНОСТ“

Усещането за безопасност вечер разкрива значителни разминавания между възрастовите групи:

Парадоксът на възрастта

Групата 12-18 г. се чувства по-сигурна (56.1% с оценки 4 и 5), докато при групата 18-26 г. този дял пада на 25.4%. Една от възможните интерпретации на този резултат е, че по-малките момичета по-често използват обществените пространства в присъствието на семейство или приятели, докато младите жени между 18 и 26 години се придвижват по-самостоятелно и използват града в по-широк диапазон от ситуации, което може да води до по-критична оценка на безопасността.

Критични нива на несигурност

44.5%

от 18–26 г. дават най-ниски оценки (1 или 2)

Психология на престоя

31.8%

от всички участници посочват оценка 3, дефинирана като състояние на „постоянна бдителност“. Това е състояние на условна безопасност, при което потребителят е в непрекъснато вътрешно напрежение и не може да постигне релаксация в средата.

6. СПЕЦИФИЧНИ НУЖДИ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ (ФОКУС ГРУПИ)

ГРУПА 13-14 ГОДИНИ: СОЦИАЛНО-СПОРТНО ПРОСТРАНСТВО

За тази група движението е функция на социализацията. Идеалният дизайн включва елементи, които позволяват „едновременно движение и общуване“: **батути , „люлки за големи“** (тип гнездо) и активни зони. Ключов фактор е „безопасността чрез дизайн“ - пълна визуална прозрачност и липса на изолирани, тъмни кътове.

ГРУПА 17-19 ГОДИНИ: АТМОСФЕРА И ПРЕСТОЙ

Тук фокусът се измества изцяло към комфорта и качеството на престоя. Водещи нужди са **беседки за големи групи, маси за игри (шах, тенис на маса) , сянка и зарядни устройства за мобилни апарати/ Wi-Fi**. Атмосферата, създадена чрез декоративно осветление, е по-важна от наличието на спортни уреди.

7. ЕКСПЕРТНА ГЛЕДНА ТОЧКА И СИСТЕМНИ ПРОБЛЕМИ

Интервютата с урбанисти и архитекти подчертават необходимостта от смяна на парадигмата в градското планиране:

- **Обществените пространства трябва да се разглеждат като свързана система**
  Експертите подчертават, че безопасността не се определя единствено от качеството на конкретното пространство, а от цялостното преживяване на потребителя. Достъпът до него, осветените маршрути, добрата видимост и наличието на активни зони по пътя са също толкова важни, колкото и самото място.

- **Необходимо е да се създаде нов тип обществено пространство**
  Според експертите настоящото планиране е фокусирано основно върху детски площадки и спортни съоръжения за традиционни състезателни активности. Това оставя ограничени възможности за момичетата и младите жени. Проектът „Sport Spots for Girls“ предлага именно такъв липсващ тип пространство - място, което допълва съществуващата инфраструктура, вместо да я заменя.

- **Комфортът е предпоставка за активно използване на пространството**
  Експертите обръщат внимание, че качественото обществено пространство не се изчерпва със спортното оборудване. Достъпът до питейна вода, санитарни възли, сенчести места, удобни места за сядане и добра поддръжка определят дали хората ще останат в пространството за по-дълго време.

- **Естетиката влияе върху усещането за сигурност и принадлежност**
  Добре поддържаната зелена среда, качественият дизайн, осветлението и визуалната идентичност създават усещане за грижа, безопасност и привлекателност. Според експертите тези елементи са особено важни за момичетата и младите жени при избора дали да използват дадено пространство.

- **Участието на бъдещите ползватели е ключово за успешното планиране**
  Всички интервюирани подчертават, че включването на младите хора още в процеса на проектиране повишава качеството на решенията и създава чувство за принадлежност към бъдещото пространство. Съвместното създаване (co-creation) следва да бъде разглеждано като основен принцип, а не като последваща консултация.

8. ВИЗИЯ ЗА „ИДЕАЛНОТО МЯСТО“ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРОЕКТИРАНЕ

За да бъде припознато като приобщаващо, моделът SSG трябва да интегрира следните елементи:

- **По-уютна и визуално привлекателна среда (67.3%)**:
  Високата естетика не е лукс, а индиректен маркер за сигурност – поддържаната среда сигнализира за наличие на социален контрол.

- **Възможности за несъстезателни и игрови дейности (52.3%)**:
  Фокус върху танци, баланс и йога.

- **Активни обществени мебели (44.4%)**:
  Гъвкави места за сядане (кръгови пейки), позволяващи групова динамика.

- **Хигиенен комфорт**:
  Осигуряване на достъпни тоалетни и места за лични вещи.

- **По-добро осветление и открита видимост (29.4%)**:
  Елиминиране на „слепите петна“ в ландшафта.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПОТЕНЦИАЛ ЗА РЕПЛИКАЦИЯ

Район „Южен“ в Пловдив предоставя благоприятни условия за първоначалното тестване и физическо изграждане на концепцията „Sport Spot for Girls“, преди тя да бъде разширена в други части на Пловдив или други градове. Проучването доказва, че инвестицията в пространства за момичета не е акт на сегрегация, а инструмент за постигане на функционално равенство. **Успешното реализиране на модела SSG в Пловдив ще създаде предпоставки за адаптиране и прилагане на модела в други български общини**, превръщайки града в лидер в приобщаващото градско развитие.

Дисклеймър:

„Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на EIT Urban Mobility. Нито Европейският съюз, нито предоставящият финансирането орган могат да носят отговорност за тях.“